

अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकां
तील मान्यवर व्यक्तींचे स्मारक बांधणे
तसेच सांस्कृतिक व ऐतिहासिक दृष्ट्या
महत्त्व असलेल्या स्थळांचा विकास
करणे यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना
अनुदान मंजूर करण्या विषयीचे निकष
नियमावली.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बीसीएच-२०१४/प्र.क्र.६१/बांधकामे

कक्ष क्र.१४०, पहिला मजला, मंत्रालय विस्तार,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु मार्ग
मुंबई- ४०० ०३२
तारीख: १६ डिसेंबर, २०१५

वाचा:-

- १) आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांचे पत्र क्र.सकआ/मावक/स्वसेस/समित/मसुदा २०१३-
१४/का.१२/२२२, दिनांक १८/०२/२०१४

प्रस्तावना:-

१. अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांच्या आर्थिक व सामाजिक क्षेत्रात विकासासाठी अनुसूचित जाती उपयोजना राबविण्यात येते. अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांतील मान्यवर व्यक्तींचे स्मारक बांधणे तसेच सांस्कृतिक व ऐतिहासिक दृष्ट्या महत्त्व असलेल्या स्थळांचा विकास करणे यासाठी स्थापन केलेल्या संबंधित स्वयंसेवी संस्थांना त्यांच्या मागणीनुसार निधी मंजूर केला जातो. या योजनेअंतर्गत निधी वितरणाबाबतचे निकष, नियम तथा मार्गदर्शक सूचना निश्चित करण्यात आलेल्या नव्हत्या. तसेच या योजने अंतर्गत संस्थेची निवड, अनुदानाचे सूत्र, प्रकल्पाचे बांधकाम व जमिनीच्या मालकीसंदर्भात निश्चित असे धोरण ठरविण्यात आले नव्हते. त्यामुळे ऐतिहासिक व सांस्कृतिक दृष्ट्या महत्त्व असलेल्या स्थळांचा विकास करण्यासाठी सेवाभावी संस्थांना अनुदान मंजूर करण्यापूर्वी मार्गदर्शक तत्वे व मानके ठरविण्या साठी दिनांक १ नोव्हेंबर, २०११ च्या शासन निर्णयान्वये आयुक्त, समाजकल्याण यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीने या योजनेसाठी तयार केलेल्या अटी व शर्ती तपासून संदर्भीय पत्रान्वये सविस्तर प्रस्ताव शासनास सादर केला आहे. त्यानुसार अनुसूचित जाती व नवबौद्ध

घटकांतील मान्यवर व्यक्तींचे स्मारक बांधणे तसेच सांस्कृतिक व ऐतिहासिक दृष्ट्या महत्व असलेल्या स्थळांचा विकास करणे यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान मंजूर करण्या विषयीचे निकष तथा नियमावली ठरविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

२. अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांतील मान्यवर व्यक्तींचे स्मारक बांधणे तसेच सांस्कृतिक व ऐतिहासिक दृष्ट्या महत्व असलेल्या स्थळांचा विकास करणे यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान मंजूर करण्या विषयीचे निकष व मार्गदर्शक तत्वे पुढील प्रमाणे ठरविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे :-

१. स्वयंसेवी संस्था निवडीचे निकष व निवड प्रक्रिया कार्यपद्धती :-.

(अ) स्वयंसेवी संस्थांची निवड करण्याचे निकष :-

- (१) संबधित स्वयंसेवी संस्था धर्मदाय कायदा किंवा कंपनी कायदा (कलम-२५) किंवा सोसायटी रजिस्ट्रेशन ॲक्ट खाली नोंदणीकृत असणे बंधनकारक राहिल.
- (२) संबधित स्वयंसेवी संस्थेचे सार्वजनिक क्षेत्रातील काम कमीत कमी ३ वर्षे असणे बंधनकारक राहिल.
- (३) संबधित स्वयंसेवी संस्थेने मागील तीन वर्षांचा नियंत्रक व महालेखापरिक्षक, भारत सरकार यांच्या पॅनेलवरील सनदी लेखापालाकडून केलेला लेखापरिक्षण अहवाल प्रस्तावा सोबत सादर करणे आवश्यक राहिल.
- (४) भविष्यात प्रकल्पाची दुरुस्ती व देखभालीसाठी संबंधित स्वयंसेवी संस्था आर्थिकदृष्ट्या समक्ष असावी.
- (५) एखाद्या स्वयंसेवी संस्थेचे सामाजिक कार्य, दर्जा व प्रगती विचारात घेवून अशा स्वयंसेवी संस्थेची विशेष बाब म्हणून स्वेच्छाधिकाराने निवड करण्याचे अधिकार निवड समितीस राहतील.
- (६) स्वयंसेवी संस्थेतील दोन पेक्षा जास्त विश्वस्त एकाच कुटुंबातील/रक्त नातेसंबंधातील नसावेत. या बाबतचे शपथपत्र संबंधितांकडून घेण्यात यावे.

(आ) स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रस्तावाकरीता छाननी समिती :-

- (१) या योजनेअंतर्गत इच्छुक स्वयंसेवी संस्थेने प्रकल्पाचा सविस्तर प्रस्ताव जिल्ह्याच्या सहायक आयुक्तांकडे आवश्यक त्या सर्व कागदपत्रांसह (जागा मालकीची कागदपत्रे, नियोजित प्रकल्पाचा आराखडा, लेआऊट प्लॅन, सा.बां.वि.च्या सक्षम अधिकारी यांनी प्रमाणित केलेले कामाचे अंदाजपत्रक, सुसाध्यता अहवाल इ.सह) सादर करावा.
- (२) संबधित सहायक आयुक्तांनी त्यांच्याकडे प्राप्त झालेले सर्व स्वयंसेवी संस्थांचे प्रस्ताव तपासून उपआयुक्त, समाजकल्याण, प्रादेशिक विभाग यांच्याकडे स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह सादर करावेत.

(३) सदर प्रस्तावांची छाननी करण्याकरीता खालील प्रमाणे विभागनिहाय छाननी समितीचे गठन करण्यात यावे. छाननी समितीने सर्व प्रस्तावांची छाननी करून एकत्रित प्रस्ताव अभिप्रायासह आयुक्त,समाजकल्याण, पुणे यांच्याकडे सादर करावेत.

अ. क्र.	विभाग निहाय छाननी समिती अध्यक्ष व सदस्य	पदनाम
१.	प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग, (संबंधित विभाग)	अध्यक्ष
२.	अधिक्षक अभियंता, संबंधित महानगर पालिका	सदस्य
३.	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत)संबंधित जिल्हा परिषद	सदस्य
४.	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग/ जिल्हापरिषद	सदस्य
५.	कार्यकारी अभियंता, नगर पालिका/ नगर परिषद	सदस्य
६.	सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण, (संबंधित जिल्हा)	सदस्य
७.	सहाय्यक संचालक, नगररचना	सदस्य
८	सहाय्यक लेखाधिकारी, सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण,	सदस्य सचिव

(४) आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी त्यांच्या स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह सर्व संस्थांचे प्रस्ताव शासनास सादर करावेत.

(इ) स्वयंसेवी संस्थांची निवड करण्याकरीता निवड समिती :-

आयुक्त, समाजकल्याण यांचेकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांतील पात्र संस्थांची मा.मंत्री, (सामाजिक न्याय) यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेली खालील समिती निवड करेल.

अ.क्र.	निवड समिती अध्यक्ष व सदस्य	पदनाम
१	मा.मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य	अध्यक्ष
२	मा.राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य	सदस्य
३	मा.प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य	सदस्य
४	आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे	सदस्य
५	उप सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य (बांधकामे)	सदस्य सचिव

२.स्वयंसेवी संस्थाना निधीचे वाटप व विभागनिहाय निधी वितरणाचे नियम :-

- (१) संस्थेने प्रस्तावित केलेले खर्चाचे अंदाजपत्रक संबंधित सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सक्षम प्राधिकार्याकडून अथवा संबंधित क्षेत्रातील शासकीय प्राधिकरणातील सक्षम प्राधिकारी उदा. एम.एम.आर.डी.ए.,एन.आय.टी.,एम.जे.पी. व तत्सम प्राधिकरणाकडून प्रमाणित करून घेण्यात आलेले असावे.
- (२) सक्षम प्राधिकारी यांनी प्रमाणित केलेल्या अंदाजपत्रकानुसार छोट्या प्रकल्पांची अधिकतम अंदाजित रक्कम रु.५.०० कोटी इतकी तर मोठ्या प्रकल्पांची अधिकतम अंदाजित रक्कम

- रु.१०.०० कोटी इतकी राहिल. अतिमहत्वाच्या व विशिष्ट प्रकरणात ही मर्यादा रु.२५.०० कोटी पर्यंत वाढविण्याचे अधिकार मा.मुख्यमंत्री महोदयांच्या मान्यतेने निवड समितीस राहतील.
- (३) प्रस्तावित प्रकल्पाच्या एकुण अंदाजपत्रकीय खर्चामध्ये शासनाचा हिस्सा ९०% इतका व संबंधित संस्थेचा हिस्सा १०% इतका असेल. संबंधित संस्थेच्या बँक खात्यात, प्रस्ताव सादर करण्याच्या दिनांकास मागील तीन महिन्यांच्या विवरणात संस्थेच्या हिश्याची रक्कम शिल्लक असणे बंधनकारक आहे.
- (४) या योजनेअंतर्गत आर्थिक वर्षामध्ये उपलब्ध होणारा निधी विभागावर समप्रमाणात तथा विभाग निहाय प्रकल्पांच्या प्रगतीनुसार वितरीत करण्यात येईल. मात्र, आवश्यक त्या ठिकाणी यामध्ये बदल करण्याचे अधिकार निवड समितीस राहतील.
- (५) या योजनेअंतर्गत उपलब्ध होणाऱ्या निधी वितरणाचे सुत्र ३०%- ३०%- ३०% अशा तीन टप्प्यात पुढील प्रमाणे वितरीत करण्यात येईल:-
- (अ) बांधकामाच्या सुरवातीस प्रकल्पातील शासन हिश्याच्या ३०% इतका निधी वितरीत करण्यात येईल.
- (ब) मधल्या टप्प्यात बांधकामाचा प्रगती अहवाल विचारात घेवून शासन हिश्याच्या ३०% इतका निधी वितरीत करण्यात येईल
- (क) शेवटच्या टप्प्यामध्ये सा.बां.वि./संबंधित कार्यान्वयीन यंत्रणेकडून प्रकल्पाच्या बांधकामाचे मुल्यांकन व प्रकल्प पूर्णत्वाचा दाखला प्राप्त झाल्यावर मा.मंत्री, सामाजिक न्याय यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीच्या मान्यतेने ३०% हा निधी वितरीत करण्यात येईल.
- (ख) शेवटच्या टप्प्यातील निधी वितरीत करण्यापुर्वी संबंधित संस्थेने बांधकामाचा दर्जा समाधानकारक असल्याचे सक्षम प्राधिकारी यांचे प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक राहिल.
- (६) प्रकल्पासाठी आयुक्त, समाज कल्याण व संबंधित संस्थेचे प्राधिकृत प्रतिनिधी यांचे संयुक्त बँकेत खाते राहिल. बांधकामाच्या प्रगती अहवाल लक्षात घेवून प्रादेशिक उपायुक्त स्तरावरील समिती निधी वितरणाबाबत निर्णय घेईल व निधी वितरणाबाबत आयुक्त कार्यालयास शिफारस करेल. आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे हे संस्थेच्या बँक खात्यावर शासन मान्यता घेवून देय निधी वर्ग करेल. मात्र, कार्यारंभ आदेश निर्गमित केल्यावर संस्थेला सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण उपायुक्त समितीच्या शिफारशीनुसार निर्णय घेवून ३०% निधी पैकी १०% निधी वर्ग करेल.

३.नियोजित प्रकल्पाचा आराखडा :-

प्रकल्पासाठी जागेची कमी/ जास्त उपलब्धता, नियोजित स्थळांचे ऐतिहासिक महत्त्व, वैविध्यता व स्थळांस भेट देणाऱ्या लोकांची संख्या लक्षात घेता या योजनेअंतर्गत प्रकल्पांसाठी नमुना आराखडा (टाईप प्लॅन) विहीत करणे शक्य होणार नाही. त्यामुळे स्वयंसेवी संस्थांना

खाजगी वास्तुशास्त्रज्ञांकडून प्रकल्पाचा आराखडा तयार करून घेण्याची मुभा राहिल. मात्र, प्रकल्पाच्या अंदाजपत्रकास/ संकल्पचित्रांस संबंधित प्रादेशिक मुख्य अभियंता/अधिकक्षक अभियंता, सा.बा.विभाग यांची मान्यता घेणे आवश्यक राहिल. प्रकल्पाचे मुल्यांकन करण्याचे काम संबंधित कार्यकारी अभियंता, सा.बा./ कार्यकारी अभियंता, जि.प./शासकीय पॅनलवरील वास्तुशास्त्रज्ञ यांचे मार्फत करण्यात येईल. प्रकल्पाच्या पूर्णत्वाचा दाखला घेणे बंधनकारक असून विभागीय छाननी समितीचे प्रमाणपत्र घेणे आवश्यक असेल.

४. स्वयंसेवी संस्थेच्या जमीन मालकी हक्काच्या व वास्तु देखभाली संदर्भात अटी व शर्ती :-

(अ) वास्तु जमीन व मालकी हक्कासंदर्भात:-

- (१) प्रकल्पाची जागा स्वयंसेवी संस्थेच्या स्वतःच्या मालकीची असावी.
- (२) प्रकल्पाची जागा स्वयंसेवी संस्थेला शासकीय/ निमशासकीय/खाजगी संस्था/ व्यक्ती मार्फत दान मिळालेली असल्यास ती त्याच प्रयोजनासाठी वापरण्याच्या अटी व शर्तीचे करारपत्र संस्थेने प्रस्तावासोबत सादर करणे आवश्यक आहे.
- (३) संबंधित जिल्ह्याचे सहा. आयुक्त, समाज कल्याण व संस्था यांच्यामध्ये करारनामा होणे आवश्यक आहे.

(ब) प्रकल्पातील इमारत बांधकामाची देखभाल व दुरुस्तीबाबत:-

- (१) इमारतीची देखभाल, दुरुस्ती, परिरक्षण, दैनंदिन खर्च, स्थानिक कर, वीज बील, पाणी-पट्टी इत्यादी बाबींची जबाबदारी संबंधित संस्थेची राहिल.
- (२) ज्या वास्तूच्या देखभालीसाठी स्वयंसेवी संस्था उपलब्ध होऊ शकणार नाहीत. अशा ठिकाणी तेथील स्थानिक स्वराज्य संस्था (ग्रामपंचायत, पंचायत समिती, नगरपालिका, महानगरपालिका) यांचेवर किंवा जवळपासच्या चांगल्या काम करणाऱ्या सेवाभावी संस्थांची निवड करून अशा संस्थांना देखभालीची जबाबदारी देण्यात यावी.
- (३) संबंधित स्वयंसेवी संस्था जर प्रकल्पातील वास्तूची देखभाल दुरुस्ती करण्यास सक्षम नसेल तर प्रकल्पातील वास्तु जमिनीसह शासन ताब्यात घेईल.

५. प्रकल्पातील बांधकामासाठी आवश्यक यंत्रणा निश्चिती बाबत :-

- (१) प्रकल्पाची बांधकाम यंत्रणा निश्चित करणेसाठी जिल्हास्तरीय समितीने नियमानुसार ई-निविदा प्रक्रिया राबवावी.
- (२) प्रस्तावित प्रकल्प हा मंजूरी आदेशात नमूद केलेल्या विहित कालावधीत पूर्ण करणे संबंधित संस्थेवर बंधनकारक राहिल.
- (३) निविदा निश्चितीसाठी जिल्हा स्तरावर पुढील प्रमाणे समिती गठित करण्यात येईल:-

अ.क्र.	जिल्हास्तर समिती अध्यक्ष व सदस्य	पदनाम
१	सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण, (संबंधित जिल्हा)	अध्यक्ष
२	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग	सदस्य
३	संस्थेचे प्रतिनिधी	सदस्य
४	जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद (संबंधीत)	सदस्य
५	विभागीय लेखाधिकारी, सार्वजनिक बांधकाम विभाग	सदस्य
६	सहाय्यक लेखाधिकारी, समाज कल्याण, (संबंधीत जिल्हा)	सदस्य सचिव

(४) संबंधित जिल्ह्यातील स्वयंसेवी संस्थांनी हाती घेतलेल्या प्रकल्पांवर संनियंत्रण ठेवण्याची जबाबदारी वरील समितीची राहिल.

६. इतर मार्गदर्शक तत्वे :-

- १) संस्थेच्या प्रकल्प बांधकाम इमारतीवर सामाजिक न्याय विभाग, महाराष्ट्र शासन, यांचे कडून मिळालेल्या अनुदानातून बांधण्यात आलेली आहे, असा नामफलक लावण्यात यावा.
- २) मंजूर केलेल्या प्रकल्पाच्या मालकी संदर्भात इतर हक्कांमध्ये शासनाने अनुदान दिले असल्याने इतर हक्कात शासनाचे नाव राहिल.
- ३) संस्थेच्या प्रकल्पाच्या निधीचा अपहार/ अनियमितता आढळून आल्यास आवश्यक ती कायदेशीर कार्यवाही करण्याचे अधिकार नियमानुसार संबंधीत सहा. आयुक्त, प्रादेशिक उपायुक्त, आयुक्त, समाज कल्याण/ शासनास राहतील.
- ४) अनुदान (निधी) खर्चाचे व प्रकल्प प्रगतीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र, सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण हे प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण यांच्या मान्यतेने आयुक्त समाजकल्याण यांच्यामार्फत शासनास सादर करतील.
- ५) या योजनेअंतर्गत अनुदान वितरण करण्यात येणाऱ्या संस्थेने सोबतच्या परिशिष्ट “क” नुसार विहित करारनामा संबंधित प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण यांच्या समवेत करणे बंधनकारक राहिल.
- ६) यापुर्वी या योजनेअंतर्गत शासनाने पुर्णतः वा अंशतः अनुदान दिलेल्या स्वयंसेवी संस्थांकडील प्रकल्पांचा आढावा आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी घेवुन पुर्ण प्रकल्पांचा तसेच अपुर्ण प्रकल्प पुर्ण करण्याच्या दृष्टीने, सविस्तर अहवाल स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह एका महिन्यात शासनास पाठवावा.
७. या योजनेअंतर्गत होणारा खर्च हा “मागणी क्रमांक एन-३, २२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीय यांचे कल्याण-०१, अनुसूचित जातीचे कल्याण, ८००, इतर खर्च, पंचवार्षिक योजनेअंतर्गत योजना- राज्य योजनेअंतर्गत योजना, (०५), स्वयंसेवी संस्थांना सहाय्यक अनुदाने, (०५)(०२)

स्वयंसेवी संस्थांना सहाय्यक अनुदाने (वि.घ.यो.) (२२२५३६३६), ३१-सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

८. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.४३५/व्यय-१५, दिनांक २०.६.२०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संकेतांक २०१५१२०४१७१३३२३७२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(चंद्रकांत ह.वडे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभव, मलबार हिल, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
३. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
४. मा.विरोधी पक्ष नेता, विधान सभा/विधान परिषद, विधानमंडळ, मुंबई/नागपूर
५. अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व प्रशासकीय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/ नागपूर
७. जिल्हाधिकारी, सर्व जिल्हे
८. आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे
९. महासंचालक, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे
१०. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचानालय, मंत्रालय, मुंबई
११. व्यवस्थापकीय संचालक, महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई
१२. व्यवस्थापकीय संचालक, साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठेविकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई
१३. व्यवस्थापकीय संचालक, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई
१४. व्यवस्थापकीय संचालक, वसंतराव नाईकविमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई
१५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई

१६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य अपंग आर्थिक विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई
१७. प्रादेशिक उपायुक्त (सर्व), समाजकल्याण विभाग
१८. सहाय्यक आयुक्त (सर्व), समाजकल्याण विभाग
१९. जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा
२०. निवासी लेखा परिक्षक, मुंबई/ अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
२१. जिल्हा कोषागार अधिकारी, सर्व जिल्हे
२२. निवड नस्ती (बांधकामे)

परिशिष्ट-“क”

अनुसूचित जाती व नव बौद्ध घटकांच्या व्यक्तींसाठी ऐतिहासिक व सांस्कृतिकदृष्ट्या महत्त्व असलेली ठिकाणे विकसित करण्यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान देणे या योजनेंतर्गत स्वयंसेवी संस्थेबरोबर करावयाच्या करारनाम्याच्या मसुद्यामध्ये अंतर्भूत करावयाच्या अटी-शर्ती.

- १) स्वयंसेवी संस्थेस शासनाने मंजूर केलेले अनुदान ज्या प्रयोजनासाठी मंजूर करण्याचे निश्चित केलेले आहे, ते त्याच प्रयोजनासाठी खर्च करणे बंधनकारक राहिल. शासन आदेशा व्यतिरीक्त अन्य प्रयोजनासाठी या योजने अंतर्गतचा निधी संस्थेने खर्च केल्याची बाब आढळून आल्यास, सदरची रक्कम संस्थेकडून व्याजासह एकरकमी तात्काळ वसूल करण्यात येईल.
- २) स्वयंसेवी संस्थेमार्फत प्रकल्पांतर्गत हाती घेण्यात येणारे बांधकाम उदा. सांस्कृतिक भवन, विपश्यना केंद्र, प्रशिक्षण केंद्र, वसतीगृह, रुग्णालय, कार्यालय, वाचनालय, अंतर्गत रस्ते, पाण्याची टाकी व तत्सम स्वरूपाचे बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतर त्याची देखभाल /परिरक्षणाची व्यवस्था तसेच दैनंदिन खर्च, स्थानिक कर, इत्यादी खर्चाची व्यवस्था संस्थेने स्वतः करावी. त्यासाठी शासनाकडून कोणतेही अनुदान मिळणार नाही.
- ३) स्वयंसेवीसंस्थेमार्फत बांधण्यात येणाऱ्यासांस्कृतिक भवन व विपश्यना केंद्राच्या वापराबाबत नियमावली तयार करून त्यास शासनाची मान्यता घ्यावी. सदर सांस्कृतिकभवन व विपश्यना केंद्र सर्व जनतेसाठी संस्थेने खुले ठेवणे बंधनकारक राहिल. यामधील प्रवेशाकरीता शासनाची मान्यता घेवून जनते कडून नाममात्र फी /शुल्क आकारण्याची संस्थेला मुभा राहिल.
- ४) स्वयंसेवी संस्थेमार्फत बांधण्यात येणारे वसतीगृह शासकीय नियमानुसार बांधण्यात यावे. सदर वसतीगृह प्रवेशाबाबत शासनाची मान्यता घेवून, शासन मानकानुसार कार्यपद्धती अवलंबविण्यात यावी.
- ५) शासकीय मानकानुसार संस्थेतील विहारामध्ये प्रथमोपचार केंद्र/रुग्णालय बांधून ते कार्यान्वित करणे आवश्यक राहिल.
- ६) स्वयंसेवी संस्थेतील विहारामध्ये बांधकामासंदर्भात कार्यकारी अभियंता यांनी प्रमाणित केलेले नकाशे व खर्चाचे अंदाजपत्रक त्याचप्रमाणे इतर खर्चाचे प्रस्ताव शासनास, समाज कल्याण आयुक्तलय, पुणे व संबंधित प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांना सादर करणे आवश्यक राहिल.

- ७) प्रकल्पातील त्या-त्या टप्प्यावरील बांधकामाचे मुल्यांकन सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून करुन उपआयुक्तांमार्फत शासनास सादर करण्याची जबाबदारी संस्थेची राहिल.
- ८) स्वयंसेवी संस्थेला प्रकल्पासाठी मंजूर करण्यात आलेले अनुदान केवळ एकदाच अनुज्ञेय राहिलवहे अनुदान बांधकामाच्या प्रगतीनुसार व निधीच्या उपलब्धतेनुसार त्या-त्या टप्प्यावर वितरीत केले जाईल.
- ९) स्वयंसेवी संस्थेच्या कार्यालयात कार्यरत असणारे कर्मचारी वा इतर सभासद यांचे वेतन संस्थेने स्वतः अदा करावे. त्यासाठी शासनाकडून कोणतेही अनुदान मिळणार नाही.
- १०) प्रकल्पातील बांधकाम सुरु करण्यापूर्वी संस्थेने प्रकल्पातील बांधकामासाठी स्थानिक नगररचना प्राधिकरणाची मंजूरी घेणे बंधनकारक राहिल.
- ११) प्रकल्पातील बांधकामाच्या संदर्भातील कामाचा त्रैमासिक प्रगती अहवाल संबधित संस्थेने वेळोवेळी आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे व संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांना सादर करणे बंधनकारक राहिल.
- १२) प्रकल्पातील बांधकामाच्या संदर्भातील लेखा व हिशोब शासकीय नियमानुसार स्वतंत्र ठेवावे. बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतर बांधकामाच्या लेख्याचे सनदी लेखापालाकडून ऑडीट करुन घेवून त्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे व संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांना मुदतीत सादर करण्याची जबाबदारी संबधित संस्थेची राहिल.
- १३) स्वयंसेवी संस्थेने नियोजित प्रकल्पाच्या बांधकामाचा कालावधी निश्चित करुन विहीत वेळेत प्रकल्प पूर्ण करावा. या साठी शासनाने अनुदान वितरीत केलेल्या दिनांकापासून प्रस्तावित प्रकल्पाच्या बांधकामासाठी दोन वर्षापेक्षा अधिक कालावधी लागणार नाही, याची दक्षता घ्यावी.
- १४) नियोजित प्रकल्पामध्ये अपंग व्यक्तींना सहजगत्या प्रवेश करता येईल, असा अडथळा विरहीत रस्ता (रॅम्प), रेलींग सुविधेसह नियोजित प्रकल्पाच्या बांधकामात उपलब्ध करुन देणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.
- १५) शासनाच्या पुर्व परवानगीशिवाय नियोजित प्रकल्पांतर्गत असलेल्या इमारतींचे बांधकाम कोणत्याही कारणास्तव इतर संस्थेस/व्यक्तीस हस्तांतरीत करता येणार नाही वा भाडेतत्वावर देता येणार नाही.
- १६) स्वयंसेवी संस्थेने प्रकल्पाच्या प्रत्येक बाबनिहाय खर्चाच्या तपशिलासह विहीत शासकीय नियम /आदेश यातील तरतूदी प्रमाणे प्रकल्पास शासनाची मान्यता घेणे आवश्यक राहिल. त्याच प्रमाणे सदर

प्रकल्पासाठी उपलब्ध होणाऱ्या जमीनीबाबतमहसूल व वनविभागाचे आवश्यकतेनुसार यथोचित आदेश प्राप्त घेण्याच्या अधीन राहून, स्वयंसेवी संस्थेस अनुदान मंजूर करण्यात येईल.

१७) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या वतीने प्रादेशिक उपआयुक्त, समाजकल्याण व संस्थेच्या दरम्यान नोंदणीकृत करारनामा करण्यात यावा. सदर करार आयुक्त कार्यालयाच्या अधिनस्थ असलेल्या विधी सल्लागाराशी विचारविनिमय करून करारनामा करण्यात यावा.

१८) स्वयंसेवी संस्थेला देण्यात आलेल्या शासकीय निधीबाबत संस्थेकडून विहीत उपयोगीता प्रमाणपत्र व कामाचा प्रगती अहवाल प्राप्त करून घेवून, शासनास सादर करण्याची जबाबदारी संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांचेवर शासनाने सोपविली असल्याने संस्थेने शासनाकडून घेतलेल्या निधीचे उपयोगीता प्रमाणपत्र व कामाचा प्रगती अहवाल त्या-त्या टप्प्यावर संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांचेकडे विहीत वेळेत करणे सादर संस्थेवर बंधनकारक राहिल.

१९) स्वयंसेवी संस्थेने वरील अटी-शर्तीचा भंग केल्यास सदर संस्थेस नियोजित प्रकल्पासाठी मंजूर करण्यात आलेल्या / येणाऱ्या अनुदानाची रक्कम संस्थेकडून राष्ट्रीयकृत बँकेच्या दीर्घ मुदतीच्या कर्जावरील प्रचलित व्याज दराने एकरकमी व्याजासहीत वसूल करण्यात येईल.

२०) शासन निर्णयात नमूद केलेल्या सर्व अटी व शर्ती तसेच भविष्यात या प्रकल्पाबाबत शासन वेळोवेळी जे आदेश निर्गमित करील ते सर्व आदेश स्वयंसेवी संस्थेवर बंधनकारक राहतील.

वरील करारनामा संबंधीत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण विभाग यांनी शासन सामाजिक न्याय विभागाच्या वतीने आमच्या समक्ष केला असून सदर करारनाम्यातील सर्व अटी व शर्ती आम्हाला व आमच्या संस्थेस मान्य आहेत. वरील प्रमाणे करारनामा करण्यात येत आहे.

वरील अटी-शर्ती व्यतिरीक्त प्रकल्पाच्या अनुषंगाने करारनाम्यामध्ये शासनाची मान्यता घेवून प्रकरणपरत्वे अटी-शर्ती अंतर्भूत करण्याची प्रादेशिक उपआयुक्त, समाजकल्याण यांना मुभा राहिल.

.....